C/2025/3982

20.8.2025

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025,

Kreikan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2025/3982)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([2]) ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263, joka tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024, täsmennetään tavoitteet talouden ohjausjärjestelmälle, jolla pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistusten ja investointien avulla sekä ehkäisemään liiallisia julkisen talouden alijäämiä. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä seurantaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta. Asetuksella edistetään myös kansallista sitoutumista finanssipolitiikkaan, painotetaan keskipitkää aikaväliä sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma, joka sisältää sen finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljäksi tai viideksi vuodeksi jäsenvaltion vaalikauden kestosta riippuen. Näihin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([3]) on täytettävä asetuksen vaatimukset, joita ovat vaatimus saada julkinen velka sopeutuskauden päättymiseen mennessä uskottavalle lasku-uralle tai pitää se tällaisella uralla taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen supistumaan alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella.

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: "nettomenoilla" tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja; ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä; iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla; iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja; v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä; sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([4]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille uudistusten ja investointien toteuttamiseen rahoitustukea, jossa on kyse unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([5]), jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Kreikka on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(4) Kreikka toimitti 27 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi kyseisen asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([6]). Päätöstä muutettiin 7 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku ([7]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Kreikka on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien samaa uudistusta tai investointia koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(5) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission suosituksesta suosituksen Kreikan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([8]). Suunnitelma on toimitettu asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklaa ja 36 artiklan 1 kohdan a alakohtaa noudattaen. Se kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

(6) Komissio antoi 26 päivänä marraskuuta 2024 lausunnon Kreikan alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2025. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2025 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kreikka kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi ja ehdotuksen vuoden 2025 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([9]) 13 päivänä toukokuuta 2025 ja yhteisen työllisyysraportin 10 päivänä maaliskuuta 2025.

(7) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan EU:n maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kolme välttämätöntä muutosta, joita kestävä talouskasvu edellyttää: i) innovointi; ii) vähähiilistäminen ja kilpailukyky; ja iii)

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 10152/2021).

([7]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 7 päivänä joulukuuta 2023, Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 15831/2023).

([8]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Kreikan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssi- ja rakennepoliittisen suunnitelman hyväksymisestä, EUVL C, C/2025/661, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([9]) Neuvoston suositus, annettu 13 päivänä toukokuuta 2025, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

turvallisuus. Kuroakseen innovaatiokuilun umpeen EU pyrkii edistämään teollista innovointia, tukemaan startup-yritysten kasvua EU:n start-up- ja scale-up-strategian kaltaisilla aloitteilla ja edistämään tekoälyn ja kvanttilaskennan kaltaisten kehittyneiden teknologioiden käyttöönottoa. Vihreämmän talouden edistämiseksi komissio on laatinut kattavan kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman ja puhtaan teollisen kehityksen ohjelman, joilla varmistetaan, että siirtyminen puhtaaseen energiaan pysyy kustannusvaikuttavana, tukee kilpailukykyä erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla ja on kasvun veturi. Liiallisen riippuvuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi unioni on sitoutunut vahvistamaan maailmanlaajuisia kauppakumppanuuksia, monipuolistamaan toimitusketjuja ja turvaamaan kriittisten raaka-aineiden ja puhtaiden energialähteiden saatavuuden. Näitä painopisteitä tuetaan horisontaalisilla tekijöillä, joita ovat sääntelyn yksinkertaistaminen, sisämarkkinoiden syventäminen, kilpailukyvyn rahoittaminen ja säästö- ja investointiunioni, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen sekä EU:n politiikkojen parempi koordinointi. Kilpailukykykompassi on sovitettu yhteen eurooppalaisen ohjausjakson kanssa. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on komission strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(8) Vuonna 2025 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon myötä. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Nämä maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä arvioitaessa asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklassa tarkoitettuja muutettuja elpymis- ja palautumissuunnitelmia.

(9) Vuoden 2025 maakohtaiset suositukset kattavat keskeiset talouspolitiikan haasteet, joihin ei ole vastattu riittävästi elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvillä toimenpiteillä, ottaen huomioon vuosina 2019–2024 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritetyt haasteet.

(10) Komissio julkaisi 4 päivänä kesäkuuta 2025 Kreikkaa koskevan vuoden 2025 maaraportin. Siinä arvioidaan Kreikan edistymistä maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Kreikka on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Kreikalla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Kreikan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin vuoden 2030 yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(11) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Kreikasta perusteellisen tarkastelun. Kyseisen asetuksen soveltamiseksi Kreikan makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin 13 päivänä toukokuuta 2025 ([10]). Komissio totesi 4 päivänä kesäkuuta 2025, että Kreikalla on makrotalouden epätasapainoja. Kreikalla on haavoittuvuuksia, jotka liittyvät suureen julkiseen ja ulkomaiseen velkaan, järjestämättömiin lainoihin ja työttömyyteen, jotka edelleen vähenevät, ja vaihtotaseen alijäämä on edelleen suuri. Julkisen talouden velka supistui vuonna 2024 jälleen merkittävästi suhteessa BKT:hen, mutta jatkuvasta supistumisesta huolimatta se on edelleen EU:n suurin. Julkisen talouden ylijäämät yhdessä BKT:n kasvun kanssa varmistavat velan jatkuvan supistumisen. Vaihtotaseen alijäämä kasvoi hieman vuonna 2024, selvästi pandemiaa edeltänyttä tasoa suuremmaksi, ja sen odotetaan pysyvän yhtä suurena myös tänä ja ensi vuonna. Ulkomainen nettovarallisuusasema koheni edelleen vuonna 2024, vaikka se onkin edelleen EU:n negatiivisin, eikä sen odoteta suurten vaihtotaseen alijäämien ja nimittäjän heikkenemisen vuoksi paranevan merkittävästi. Työmarkkinatilanne on parantunut edelleen. Työttömyysaste on laskenut merkittävästi (vuoden 2013 27,8 prosentin huippulukemasta 10,1 prosenttiin vuonna 2024), mutta se on edelleen korkea. Järjestämättömien lainojen määrä pankkien taseissa pieneni edelleen vuonna 2024, mutta luotonhallinnoijien hallussa olevien järjestämättömien lainojen purkaminen oli edelleen hidasta, mikä rasitti edelleen yritysten ja kotitalouksien taseita. Kreikka on politiikallaan edistänyt voimakkaasti haavoittuvuuksiensa korjaantumista. Vuonna 2024 toteutettiin toimenpiteitä veronkannon parantamiseksi ja vanhojen järjestämättömien lainojen ulosoton tukemiseksi. Edistymistä on tapahtunut myös oikeusalalla. Uudistusvauhdin ylläpitäminen toteuttamalla elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyviä ja muita toimenpiteitä on edelleen keskeistä talouden rakenteellisten heikkouksien korjaamiseksi. Tuottavuuden lisääminen puolestaan on keskeistä pitkän aikavälin kasvunäkymien parantamisessa, ja se helpottaisi epätasapainojen purkamista.

([10]) SWD(2025) 70 final.

Vuotuisen edistymisraportin arviointi

(12) Neuvosto suositti 21 päivänä tammikuuta 2025 Kreikalle seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 3,7 prosenttia vuonna 2025, 3,6 prosenttia vuonna 2026, 3,1 prosenttia vuonna 2027 ja 3,0 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit vuoteen 2023 verrattuna ovat 6,5 prosenttia vuonna 2025, 10,3 prosenttia vuonna 2026, 13,7 prosenttia vuonna 2027 ja 17,1 prosenttia vuonna 2028. Kreikka toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2025 vuotuisen edistymisraporttinsa ([11]), jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Kreikan puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(13) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat eksistentiaalisen haasteen Euroopan unionille. Komissio on suosittanut aktivoimaan koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi. Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Neuvosto antoi komission suosituksesta 8 päivänä heinäkuuta 2025 suosituksen, jossa Kreikalle sallitaan suositetuista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeaminen ja niiden ylittäminen ([12]), Kreikan esitettyä 29 päivänä huhtikuuta 2025 asiaa koskevan pyynnön.

(14) Eurostatin vahvistamien tietojen ([13]) perusteella Kreikan julkisen talouden rahoitusasema oli 1,3 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun se oli vuonna 2023 ollut 1,4 prosenttia alijäämäinen. Julkinen velka, joka vuoden 2023 lopussa oli 163,9 prosenttia suhteessa BKT:hen, laski vuoden 2024 loppuun mennessä 153,6 prosenttiin. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa vuonna 2024 nettomenojen - 0,3 prosentin kasvua. Kreikka arvioi vuonna 2025 toimittamassaan vuotuisessa edistymisraportissa nettomenojen kasvun vuonna 2024 olleen - 0,3 prosenttia. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([14]), johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2024 kiristävä (1,5 % suhteessa BKT:hen).

(15) Vuotuisen edistymisraportin mukaan makrotalouden skenaariossa, johon Kreikan julkisen talouden kehitysarviot perustuvat, reaalisen BKT:n kasvun odotetaan vuonna 2025 olevan 2,3 prosenttia ja YKHI-inflaation 2,4 prosenttia. Komission kevään 2025 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 2,3 prosenttia vuonna 2025 ja 2,2 prosenttia vuonna 2026 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 2,8 prosenttia vuonna 2025 ja 2,3 prosenttia vuonna 2026.

(16) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden ylijäämän odotetaan vuonna 2025 supistuvan 0,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 145,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä kehitys vastaa vuonna 2025 nettomenojen 4,5 prosentin kasvua. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan vuoden 2025 julkisen talouden ylijäämä on 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ylijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa sosiaaliturvamaksujen suunnitellusta alentamisesta yhdellä prosenttiyksiköllä, julkisen sektorin palkkojen noususta sekä uudesta toimenpidepaketista, joka on suuruudeltaan 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Toimenpidepaketti julkistettiin vuoden 2024 julkisen talouden toteutuman julkaisemisen jälkeen, ja siihen sisältyy muun muassa yhden kuukauden vuokran hyvittäminen vuokralaisille tulorajaa noudattaen, haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille myönnettävä pysyvä sosiaalietuus ja 500 miljoonan euron vuotuinen lisäys kansalliseen investointibudjettiin. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa nettomenojen 4,2 prosentin kasvua vuonna 2025. Ero komission ja Kreikan ennakoiman julkisen talouden rahoitusaseman välillä johtuu siitä, että komission kevään 2025 talousennusteessa sosiaaliturvamaksut arvioitiin suuremmiksi ja palkka-, eläke- ja sosiaalietuusmenot pienemmiksi. Tämä johtuu sekä sosiaaliturvamaksujen ylijäämän että edellisinä vuosina havaitun alikäytön sisällyttämisestä tämän vuoden ennusteeseen. Näitä vaikutuksia osittain tasoittaa se, että tulot välittömistä veroista on ennakoitu niin ikään komission kevään 2025 talousennusteessa pienemmiksi. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2025 elvyttävä (0,8 % suhteessa BKT:hen). Julkisen talouden velan odotetaan vuoden 2025 loppuun mennessä supistuvan 146,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä velkasuhteen pieneneminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa nimellisen BKT:n kasvusta sekä ennakoidusta julkisen talouden ylijäämästä.

([11]) Vuonna 2025 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025, neuvoston Kreikalle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi) (EUVL C, C/2025/3965, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([13]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2025.

([14]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos. Perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

(17) Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), rahoitetaan vuonna 2025 julkisen talouden menoja määrä, joka on 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2024 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Kreikan julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan.

(18) Julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat Kreikassa 2,7 prosenttia vuonna 2021, 2,6 prosenttia vuonna 2022 ja 2,2 prosenttia vuonna 2023 ([15]). Komission kevään 2025 talousennusteessa puolustusmenojen ennakoidaan olevan BKT:hen suhteutettuina 2,4 prosenttia sekä vuonna 2024 että vuonna 2025. Kreikka arvioi, että puolustusmenot suhteessa BKT:hen ovat 2,2 prosenttia vuonna 2024 ja 2,3 prosenttia vuonna 2025. Toisin sanoen muutosta ei ole tapahtunut verrattuna vuoteen 2024. Ajanjakso, jona kansallinen poikkeuslauseke on aktivoituna (2025–2028), antaa Kreikalle mahdollisuuden priorisoida julkisia menoja uudelleen tai lisätä julkisen talouden tuloja niin, että pysyvästi suuremmat puolustusmenot eivät vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä.

(19) Komission kevään 2025 talousennusteessa Kreikan nettomenojen ennakoidaan kasvavan 4,2 prosenttia vuonna 2025 ja kumulatiivisesti 3,9 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Komission kevään 2025 talousennusteessa Kreikan nettomenojen kasvun ennakoidaan vuonna 2025 olevan suositettua enimmäiskasvuprosenttia suurempi, mikä vastaa 0,2 prosentin vuotuista poikkeamaa ([16]) suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, nettomenojen kumulatiivisen kasvun arvioidaan jäävän alle suositetun enimmäiskasvuprosentin.

(20) Vuotuiseen edistymisraporttiin ei sisälly vuoden 2025 jälkeiseen aikaan ulottuvia kehitysarvioita julkisesta taloudesta. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan julkisen talouden ylijäämä suhteessa BKT:hen on vuonna 2026 ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 1,4 prosenttia. Ylijäämän kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa juoksevien menojen vähäisestä kasvusta tulojen kasvuun verrattuna. Tämä kehitys vastaa nettomenojen 3,1 prosentin kasvua vuonna 2026. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2026 elvyttävä (0,8 % suhteessa BKT:hen). Komissio ennakoi julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä 140,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä velkasuhteen pieneneminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa nimellisen BKT:n kasvusta sekä saavutetusta julkisen talouden ylijäämästä.

Keskeiset haasteet

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelman osana on toteutettu useita tärkeitä toimenpiteitä, joilla parannetaan verosäännösten noudattamista ja veronkantoa. Toimenpiteisiin kuuluu esimerkiksi uudistus, jossa maksupäätteellä varustettuja kassakoneita yhdistetään veroviranomaisen tietojärjestelmiin veronkierron torjumiseksi. Lisätoimia voitaisiin kuitenkin vielä toteuttaa erityisesti aloilla, jotka ovat alttiita mittavalle veronkierrolle, kuten polttoainealalla. Tällaisia toimia ovat muun muassa veroviranomaisen polttoainealan arvoketjun seurantavälinettä koskevan lainsäädännön saattaminen valmiiksi, seurantalaitteiden asentaminen polttoainetta kuljettaviin ajoneuvoihin ja aluksiin sekä lakikoonnosten muuttaminen lainsäädännön noudattamisen valvonnan parantamiseksi. Lisäksi on odotettavissa, että tarkastusten keskittämiseksi tehtävän meneillään olevan tullihallinnon organisaatiouudistuksen saattaminen päätökseen johtaa paikalla tehtävien tarkastusten lisääntymiseen ja tarkempaan kohdentamiseen.

(22) Kreikka toteuttaa elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa toimia, joilla saatetaan valmiiksi Kreikan verolainsäädännön kodifiointi keskeisillä osa-alueilla, kuten tuloverotuksessa, tullitoiminnassa, arvonlisäverotuksessa, kiinteistöverotuksessa ja valtion velanperinnässä. Yksinkertaistetun ja johdonmukaisen verolainsäädännön avulla Kreikan verojärjestelmästä voitaisiin tehdä läpinäkyvämpi ja yrityksille säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia voitaisiin vähentää. Tämä puolestaan vähentäisi investointien esteitä, mikä voisi auttaa kaventamaan edelleen suurta investointivajetta. Kun lainsäädäntö on kodifioitu, on tärkeää, että lainsäädäntö pysyy vakaana ja että sitä tuetaan tarjoamalla nopeasti hallinnollista ohjausta yrityksille ja yksittäisille veronmaksajille.

(23) Kreikka on toteuttanut edelleen toimia julkishallintonsa nykyaikaistamiseksi, mutta sen tehokkuutta on yhä varaa parantaa. Julkishallinnon koko ja kustannukset ovat vuoden 2010 jälkeen toteutetun huomattavan sopeutuksen

([15]) Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan. COFOG:n ja Naton määritelmien metodologisten erojen vuoksi COFOG:n määritelmään perustuvat menot saattavat poiketa Naton määritelmään perustuvista menoista.

([16]) Nämä luvut näkyvät asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklassa säädetyllä valvontatilillä vuodesta 2026 alkaen.

jälkeen pitkälti vastanneet EU:n keskiarvoa. Kreikan julkisen sektorin palkkamenot säilyivät vuonna 2024 pitkälti ennallaan, 10,3 prosentissa suhteessa BKT:hen, mikä vastaa EU:n keskiarvoa (10,2 % suhteessa BKT:hen). Tämän ylläpitämiseksi on tärkeää jatkaa yhtenäisen palkkataulukon soveltamista ja säilyttää henkilöstön määrä nykyisellään, myös määräaikaisen henkilöstön osalta. Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä julkishallinnon vaikuttavuuden parantamiseksi. Niihin kuuluu vuonna 2023 hyväksytty monitasoinen hallintomalli, jolla on tarkoitus parantaa keskus-, alue- ja paikallishallinnon välistä koordinointia. Koordinoinnin odotetaan paranevan kuitenkin vasta, kun malli on otettu kokonaan käyttöön, ja erityisesti kun hallintorakenteet, tietojärjestelmät ja lainsäädännön kodifiointi on saatu valmiiksi. Tämä selkeyttää alue- ja paikallishallinnon toimivaltaa (suunniteltu hyväksyttävän vuonna 2025).

(24) Järjestämättömien lainojen vähentämisessä on edistytty, mutta oikeudenkäyttöön liittyy edelleen useita haasteita. Merkittävät viivästykset, joita asianosaisille säännönmukaisesti aiheutuu riita-asioidensa ratkaisemisen yhteydessä huutokauppaa edeltävässä likvidaatiomenettelyn vaiheessa ja sitä seuraavassa vaiheessa, ylittävät selvästi ratkaisun antamisen lakisääteiset määräajat. Tämä saa mahdolliset ostajat luopumaan aikeistaan osallistua huutokauppoihin ja johtaa suureen määrään epäonnistuneita huutokauppoja, mikä heikentää velkajärjestelyjen yleistä tehokkuutta ja vähentää kiinteistöjen tosiasiallista tarjontaa. Viivästykset myös pahentavat asumisen hintakriisiä, sillä lukuisat vapaat asunnot on sidottu ulosottoprosesseihin. Viime aikoina toteutettujen menettelyllisten toimenpiteiden lisäksi tarvitaan muita parannuksia, joilla nopeutetaan huutokauppaa edeltävien ja sen jälkeisten riita-asioiden ratkaisemista, kuten i) menettelyjen yksinkertaistaminen, ii) toimenpiteet, joilla vältetään ulosottoon liittyvien riita-asioiden suhteeton keskittyminen suurkaupunkialueille ja iii) digitaalinen alusta, jotta saavutetaan merkittävää edistymistä etänä järjestettävissä kuulemisissa.

(25) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon saaminen päätökseen on olennaisen tärkeää, jotta Kreikan pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Komission tiedonannossa NextGenerationEU – kohti vuotta 2026, joka hyväksyttiin 4 päivänä kesäkuuta 2025, selvennetään tukivälineen päättymiseen sovellettavaa aikataulua ja annetaan jäsenvaltioille ohjeita täytäntöönpanon maksimoimiseksi 31 päivään elokuuta 2026 mennessä, myös siitä, miten niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmia voidaan edelleen virtaviivaistaa, esitetään keskeiset vaihtoehdot, joita on harkittava suunnitelmien tarkistamisen yhteydessä, ja korostetaan huolellisen yhteisen suunnittelun merkitystä ennen viimeisimpien maksupyyntöjen toimittamista vuonna 2026. Kreikka on jo edistynyt elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa sisältyvien uudistusten ja investointien toteuttamisessa. Jotta Kreikka voi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät sitoumukset viimeistään elokuussa 2026, on olennaisen tärkeää, että se nopeuttaa uudistusten ja investointien toteuttamista vastaamalla määritettyihin haasteisiin. Kreikan erityisiä haasteita ovat muun muassa i) pitkät oikeudenkäyntimenettelyt julkisia hankintamenettelyjä koskevien oikeudellisten vaatimusten käsittelyssä, mikä saattaa viivästyttää investointien suunniteltua valmistumispäivää myöhemmäksi kuin elokuu 2026, ii) omistusoikeuksien hidas siirto ja iii) heikko koordinointi, erityisesti kun on kyse investoinneista ja uudistuksista, jotka ulottuvat yhden ministeriön toimivallan ulkopuolelle jääviin politiikanaloihin. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(26) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja koheesiorahaston tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmiin. Niiden toteuttaminen on Kreikassa nopeutunut. On tärkeää jatkaa toimia ohjelmien nopean toteuttamisen varmistamiseksi ja maksimoida samalla niiden käytännön vaikutus. Kreikka toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi lisäten samalla sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Kreikalla on kuitenkin edelleen haasteita, jotka koskevat alueellisen kilpailukyvyn ja yhteiskunnan resilienssin parantamista, vesiturvallisuuden vahvistamista varmistamalla asianmukainen sadeveden hallinta ja jätevesisäännösten noudattaminen, kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden ja sosiaalisen asuntotarjonnan parantamista sekä energiasiirtymän nopeuttamista muun muassa parantamalla energian varastointia, uusiutuvien energialähteiden liittämistä verkkoon ja alueellista verkkojen yhteenliittämistä. Kreikan edellytetään osana Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([17]) 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin ohjelmaa ottaen

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa. Komissio antoi 1 päivänä huhtikuuta 2025 ehdotuksia ([18]), joilla määräaikaa, johon mennessä arviointi kunkin ohjelman väliarvioinnin tuloksista on toimitettava, lykätään 31 päivästä maaliskuuta 2025. Lisäksi niissä ehdotetaan joustoa, jolla ohjelmien toteuttamista voidaan nopeuttaa, ja kannustetaan jäsenvaltioita kohdentamaan koheesiopolitiikan varoja viidelle unionin strategiselle prioriteettialalle, jotka ovat kilpailukyky strategisten teknologioiden alalla, puolustus, asuminen, vesiresilienssi ja energiasiirtymä, sekä investoimaan prioriteettialojen osaamiseen keskittyen ESR+-ohjelmissa edelleen haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin.

(27) Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP) tarjoaa mahdollisuuden investoida unionin keskeisiin strategisiin prioriteetteihin unionin kilpailukykyä vahvistamalla. STEP-kehysvälineen rahoitus kanavoidaan 11:n olemassa olevan EU:n rahaston kautta. Jäsenvaltiot voivat ohjata rahoitusta myös InvestEU-ohjelmaan, jolla tuetaan painopistealojen investointeja. Kreikka voisi hyödyntää näitä aloitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukeakseen kriittisten teknologioiden, kuten puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden, kehittämistä tai valmistusta.

(28) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Kreikan olisi puututtava tehokkaasti jäljellä oleviin haasteisiin, jotka liittyvät sääntelytaakkaan, tuote- ja palvelumarkkinoille pääsyn esteisiin, hajanaiseen tutkimuspolitiikkaan sekä pitkiin oikeudenkäyntimenettelyihin, mukaan lukien julkisten hankintamenettelyjen päättämiseen tarvittava aika.

(29) Kuten kilpailukykykompassissa todetaan, kaikkien EU:n toimielinten kuten myös kansallisten ja paikallisten instituutioiden on ponnisteltava sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi. Komissio on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita hallinnollisen taakan vähentämiseksi: taakkaa kevennetään kaikilta yrityksiltä vähintään 25 prosenttia ja pk-yrityksiltä vähintään 35 prosenttia. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi komissio on luonut uusia välineitä, jotka koskevat muun muassa EU:n lainsäädännön systemaattista stressitestausta ja sidosryhmien vuoropuhelun tehostamista. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi myös Kreikan on ryhdyttävä toimiin. Yrityksistä 80 prosenttia katsoo, että hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuus on yrityksille ongelma, kun ne harjoittavat liiketoimintaa Kreikassa ([19]). Yritysten hallinnollisen ja sääntelyyn liittyvän taakan keventämisen jatkaminen auttaisi parantamaan Kreikan kilpailukykyä. Vaikka julkisten palvelujen digitalisoinnissa on edistytty huomattavasti toteuttamalla Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia uudistuksia ja investointeja, Kreikka hyötyisi edelleen hallinnollisten menettelyjen, erityisesti lupamenettelyjen, keventämisestä ja digitalisoinnista. Tähän sisältyy julkishallinnon vastuuvelvollisuuden lisääminen esimerkiksi asettamalla enimmäiskäsittelyaikoja ja toteuttamalla paikallis- ja aluehallintojen ja hajautetun hallinnon viranomaisten vastuulla olevat hyväksytyt aloitteet tuloksellisesti (esim. luvat uusiutuvaa energiaa koskeville hankkeille). Ympäristölupia koskevan lainsäädännön puutteellisuus jarruttaa edelleen investointeja. Kreikka ei esimerkiksi ole vielä säätänyt edellytyksistä, joiden täyttyessä voidaan myöntää lupa ympäristövaikutuksiltaan vähäisille uusiutuvia energialähteitä koskeville hankkeille. Sääntelyä, joka koskee alemman ympäristöluokituksen käyttöönottoa yrityspuistoissa, ei myöskään ole vielä hyväksytty useimpien toimintatyyppien osalta. Merenrantainfrastruktuuria ja erityisesti teollisuussatamia koskeviin käyttöoikeussopimuksiin sovellettava lainsäädäntö (laki 2971/2001) ei edistä investointeja. Lisäksi lainsäädännön puutteellisuus ja lupamenettelystä aiheuttava kohtuuton rasite vaikeuttavat kreikkalaisten yritysten toimintaa lainsäädännön puitteissa.

(30) Kreikan on ensisijaisen tärkeää arvioida asiantuntijapalvelumarkkinoille pääsyn huomattavia esteitä ja tuotemarkkinoiden uusien tulokkaiden kohtaamia esteitä ja poistaa ne. Tuotemarkkinoiden sääntelyn indikaattorit vuosilta 2023–2024 osoittavat, että Kreikan palvelumarkkinoille pääsyn ja siellä toimimisen esteet kuuluvat EU:n suurimpiin. Jotkin vähittäismyymälöiden perustamisen ja toiminnan esteet, kuten lupamenettelyt, voivat haitata alan toimintaa. Kreikassa sovelletaan OECD:n keskiarvoa tiukempia sääntelyvaatimuksia useisiin asiantuntijapalveluihin, oikeus-, arkkitehtuuri- ja insinöörialan palvelut mukaan lukien. Maassa on esimerkiksi lukuisia arkkitehdeille ja insinööreille varattuja tehtäviä ja asianajajiin sovellettavia tiukkoja oikeudellista muotoa koskevia rajoituksia. Kreikka avasi hiljattain pääsyn verkkoihinsa, mutta maantieliikenneverkkoja ja kiinteitä sähköisen viestinnän verkkoja koskevat ehdot ovat edelleen rajoittavia. Kreikka menestyy huonosti myös kaupankäynnin esteiden purkamisessa, kun on kyse toimenpiteiden toteuttamisesta sen varmistamiseksi, että uuden ja voimassa olevan sääntelyn vaikutus kilpailuun arvioidaan ja minimoidaan, ja sen varmistamiseksi, että julkinen omistus ei vääristä kilpailua. Nämä ovat epäkohtia, jotka vaikeuttavat uusien tulokkaiden pääsyä tuotemarkkinoille.

([18]) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta, COM(2025) 123 final.

([19]) ”Businesses” attitudes towards corruption in the EU', Flash-eurobarometriä koskeva raportti (huhtikuu 2024).

(31) Tutkimuspolitiikka ja tutkimusrahoitus on ollut Kreikassa jo pitkään hajautettua niin, että niistä vastaavat useat eri ministeriöt, tutkimusta ja innovointia tukeva Hellenic Foundation for Research and Innovation -säätiö sekä alueelliset tutkimus- ja innovointiviranomaiset. Muutoksia on tehty usein, minkä lisäksi näiden elinten välinen koordinointi on ollut heikkoa. Tutkimustoiminnan rahoituksen saantia vaikeuttavat liialliset hallinnolliset vaatimukset, hitaat arviointimenettelyt ja suuri hallinnollinen taakka. Rahoituksen saatavuuden osalta voidaan todeta, että riskipääoman osuus suhteessa BKT:hen on Kreikassa alle EU:n keskiarvon. Valtion rahoittamilla aloitteilla on onnistuttu saamaan investointeja startup-yrityksiin liikkeelle, ja elpymis- ja palautumissuunnitelmaa käytetään yritysten kasvuun tähtäävien ohjelmien rahoittamiseen. Näistä toimenpiteistä huolimatta Kreikka hyötyisi lisärahoituksesta ja elpymis- ja palautumissuunnitelman jälkeisestä tutkimus- ja innovointistrategiasta, jolla voitaisiin kohentaa innovoinnin rahoitusta ja tukea Kreikan tutkimus- ja innovointiekosysteemiä.

(32) Kreikka on edistynyt oikeuslaitoksen tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa esimerkiksi arvioimalla uudelleen siviili-, rikos- ja hallintotuomioistuinverkostoa ja digitalisoimalla oikeudellisia prosesseja. Siviili-, rikos- ja hallintotuomioistuinkäsittelyjen kesto on kuitenkin edelleen EU:n pisimpiä ja aiheuttaa merkittäviä ruuhkia, mikä haittaa talouden kehitystä, yritysten perustamista ja investointeja. Tilanne on kriittisin sopimukseen perustuvien oikeuksien ja omistusoikeuksien täytäntöönpanossa, riita-asioiden nopeassa ratkaisemisessa, täytäntöönpanotoimenpiteiden tuloksellisessa toteuttamisessa ja julkisissa hankintamenettelyissä. Siviili- ja kauppaoikeudellisia tuomioistuinkäsittelyjä pyritään yksinkertaistamaan parantamalla menettelyjä sekä ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhakuasteessa että täytäntöönpanon yhteydessä. Lisäksi annetaan lainsäädäntöä, jolla kannustetaan aktiivisesti vaihtoehtoisten riidanratkaisumekanismien käyttöön ja niiden käytön laajentamiseen, tarkistetaan edelleen tuomioistuinten organisaatiota ja tuomareiden asemaa koskevaa lainsäädäntöä ja jatketaan julkisia hankintoja koskevien asioiden ratkaisemista hidastavan ruuhkan purkamista.

(33) Kreikan sähköntuotannossa käytetään yhä enemmän uusiutuvia energialähteitä, mutta Kreikka on silti edelleen erittäin riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Sähkön tukkuhinnat ovat epävakaita ja pysyvät EU:n keskiarvon yläpuolella, mikä johtuu osittain siitä, että sähköntuotanto on suuresti riippuvaista maakaasusta. Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelman REPowerEU-luku sisältää useita uudistuksia ja investointeja, kuten varastointikapasiteetin lisäämisen, joiden odotetaan nopeuttavan vähähiilistämistä. On kuitenkin aiheellista toteuttaa lisää toimia, joilla vähennetään Kreikan riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Tällainen toimi voi olla esimerkiksi sääntelykehyksen mukauttaminen siten, että akkuvarastointipalvelujen tarjoajat voivat osallistua täysipainoisesti energian tukkumarkkinoille. Kreikassa maksetaan fossiilisille polttoaineille huomattavia tukia, joista asteittaista luopumista ei ole suunnitteilla vuoteen 2030 mennessä. Erityisesti sellaiset fossiilisten polttoaineiden tuet, joilla ei puututa kohdennetusti energiaköyhyyteen eikä todellisiin energiaturvallisuuteen liittyviin kysymyksiin, haittaavat sähköistämisprosessia eivätkä ole olennaisia teollisuuden kilpailukyvyn kannalta, minkä vuoksi niiden poistamisen voitaisiin katsoa olevan ensisijainen tehtävä. Kreikassa fossiilisten polttoaineiden tuet, kuten tuet hiilen ja koksin käyttöön teollisuudessa, ovat taloudellisesti tehottomia ja ylläpitävät riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Jos Kreikka aloittaisi näiden tukien asteittaisen poistamisen, se hyötyisi kannustinten tarjoamisesta teollisuuden vähähiilistämiseen ja ilmastoystävällisempien ratkaisujen toteuttamiseen liikennesektorilla. Kun energiapalettiin on alettu lisätä enemmän uusiutuvaa energiaa, Kreikan sähköverkkojen kapasiteetissa on ilmennyt rajoitteita. Kreikalla on hyvät mahdollisuudet laajentaa rajat ylittävää yhteenliitäntäkapasiteettiaan parantaakseen yhteyttään energian sisämarkkinoihin. Verkkoinfrastruktuurien pitkät lupamenettelyt muodostavat kuitenkin edelleen merkittävän pullonkaulan. Kreikka voisi myös lisätä yhteistyötä naapurimaiden kanssa tutkiakseen tapoja parantaa nykyisen kapasiteetin hyödyntämistä sähkökauppaan. Myös jakeluverkkojen laatua voidaan parantaa, sillä tekniset ja muut kuin tekniset sähköhäviöt ovat selvästi EU:n keskiarvoa suuremmat.

(34) Kreikan ajoneuvokanta kuuluu EU:n vanhimpiin, minkä vuoksi Kreikan liikennesektori on yksi maan suurimmista hiilidioksidipäästöjen aiheuttajista. Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää useita sähköisen liikkuvuuden edistämistä koskevia investointeja, kuten Ateenan ja Thessalonikin vanhojen julkisen liikenteen bussien korvaamisen sähköbusseilla. Muut toimenpiteet, kuten vanhojen taksien korvaaminen sähkötakseilla, eivät kuitenkaan ole herättäneet riittävästi markkinakysyntää eikä vanhojen ammattiajoneuvojen markkinoilta poistamista koskevien sääntöjen noudattamista valvota asianmukaisesti. Kreikan kannattaisi laatia liikennesektorin vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi kattava strategia, johon sisältyy investointisuunnitelma ja uudistuksia. Strategiaan kuuluisi siirtymisen puhtaampiin liikennemuotoihin, sähköisten liikennevälineiden käytön laajentaminen mukaan lukien, ja parannuksia julkiseen liikenteeseen lisäämällä sen esteettömyyttä vammaisten kannalta, kasvattamalla kaupunkien julkisen liikenteen kapasiteettia ja laajentamalla yhtenäistä sähköistä lippujärjestelmää alueiden välisessä linja-autoliikenteessä.

(35) Kreikka on sitoutunut investoimaan rautateiden infrastruktuuriin ja turvallisuuteen. Rautateiden turvallisuutta koskevassa toimintasuunnitelmassa ja Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän käyttöönottoa koskevassa yleissuunnitelmassa määritellään Kreikan rautatiejärjestelmän nykyaikaistamisen vaiheet. Kreikan elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää uudistuksen, jonka puitteissa maan rataverkon haltija voi ylläpitää nykyaikaista

rautatieverkkoa ja saattaa valmiiksi investoinnit keskeisiin turvallisuusjärjestelmiin ja infrastruktuureihin. Kreikka voisi hyötyä toimenpiteistä, joilla uuden rataverkon haltijalle annetaan riittävät ja vakaat resurssit, tehdään kattava suorituskykyä koskeva sopimus ja nopeutetaan Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän käyttöönottoa rautatieverkossa yhteentoimivuuden, tehokkuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi.

(36) Kreikka on erityisen altis ilmastonmuutokselle ja siihen liittyville sään ääri-ilmiöille, kuten äärimmäiselle kuivuudelle, tulville, maastopaloille ja helleaalloille. Näiden ilmiöiden yleistyminen ja vakavuus edellyttävät kalliita jälleenrakennustöitä ja infrastruktuurin kunnostamista. Koska vaje luonnonkatastrofien kokonaisvakuutusturvan kattavuudessa on tällä hetkellä Kreikassa EU:n suurimpia, Kreikan kannattaisi jatkaa pyrkimyksiä kohti jäsenneltyä toimintatapaa katastrofiriskien rahoituksessa ja supistaa yksityisten vakuutusten kattavuusvajeita luonnonkatastrofien osalta äskettäin toteutettujen toimenpiteiden pohjalta. Kuivuuden pahentuessa Kreikan vesivaroista tulee yhä niukemmat ja saastuneemmat. Tällä odotetaan olevan vakavia vaikutuksia ympäristölle, taloudelle ja ihmisten terveydelle. Maatalous on selvästi suurin vesivarojen kuluttaja. Yhdyskuntajätevesien käsittelyssä on edelleen suuria haasteita, sillä pienten kuntien ylläpitämillä paikallisilla vesilaitoksilla ei ole rahallisia resursseja eikä hallinnollisia ja liikkeenjohdollisia valmiuksia soveltaa optimaalisia vesihuoltoratkaisuja, jotka perustuvat kuluttaja ja saastuttaja maksaa -periaatteeseen. Sen vuoksi Kreikan kannattaisi laatia kriittisen infrastruktuurin ilmastokestävyyden varmistamista koskeva suunnitelma, johon sisältyisi myös veden tarjonnan ja kysynnän hallinta. Vesihuollon osalta tämä edellyttäisi vesilaitosten toiminnan ja investointien kestävyyden parantamista edistämällä institutionaalista uudistusta, jossa keskitytään kunnallisten vesilaitosten kapasiteetin ja vastuuvelvollisuuden parantamiseen.

(37) Kreikan työllisyyskehitys on ollut viime vuosina hyvää, ja ero EU:n keskiarvoon on pienentynyt. Naisten osallistuminen työmarkkinoille on kuitenkin edelleen hyvin vähäistä, minkä vuoksi sukupuolten välinen työllisyysero on selkeästi EU:n keskiarvon yläpuolella (18,8 prosenttiyksikköä Kreikassa verrattuna 10,0 prosenttiyksikköön EU:ssa vuonna 2024). Kreikassa on myös huomattavan paljon nuoria, jotka ovat työelämän ja koulutuksen ulkopuolella (14,2 %), ja haavoittuvassa asemassa olevilla väestöryhmillä, kuten vammaisilla, kolmansien maiden kansalaisilla tai romaneilla, on vaikeuksia päästä työmarkkinoille. Joustavien työjärjestelyjen edistäminen, lastenhoitopalvelujen lisääminen ja pitkäaikaishoidon kattavuuden parantaminen voivat muodostaa perustan työssäkäynnin lisääntymiselle erityisesti nuorten, naisten ja haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien keskuudessa. Vaikka strategisia puitteita ollaan ottamassa käyttöön ja joitakin toimenpiteitä ollaan toteuttamassa, suuri osa väestöstä on edelleen köyhyysvaarassa. Lisäksi sosiaalisten tulonsiirtojen vaikuttavuus on alle EU:n keskiarvon ja viime vuosina merkittävästi heikentynyt. Täyttämättömät sairaanhoitotarpeet, pitkäaikaishoidon vähäinen tarjonta, korkeat asumiskustannukset ja puutteesta kärsivien osuus korostavat vakaan sosiaalisen suojelun järjestelmän ja lisätoimien tarvetta. Sosiaali- ja peruspalvelujen saatavuus on edelleen rajallista, ja sillä on suhteeton vaikutus marginalisoituneisiin ja syrjäisiin yhteisöihin.

(38) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Kreikalla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät koulutukseen. Varhaiskasvatukseen osallistuminen kolmen vuoden iästä oppivelvollisuuden alkamiseen on edelleen erityisen vähäistä. Vuonna 2019 (jolta Unescon, OECD:n ja Eurostatin viimeisimmät Kreikkaa koskevat tiedot ovat peräisin) Kreikka oli varhaiskasvatukseen osallistumisessa EU:n jäsenvaltioista viimeisellä sijalla. Tuoreempien tietojen puute vaikeuttaa edistymisen seurantaa. EU:n tulo- ja elinolotilaston (EU-SILC) tuoreimmat tiedot osoittavat parempia tuloksia. Alle kolmivuotiaiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on vähäisempää. Vuonna 2024 alle kolmevuotiaista kreikkalaislapsista 28,8 prosenttia osallistui varhaiskasvatukseen (EU:ssa 39,3 %). Kreikkaa kehotetaan parantamaan alle kolmevuotiaiden lasten osallistumisastetta, jotta se saavuttaisi tarkistetun Barcelonan tavoitteen eli 42,8 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on erityisen vähäistä. Varhaiskasvatuksen saatavuuden parantamisen on todettu hyödyttävän konkreettisesti ja pitkäkestoisesti erityisesti huono-osaisia lapsia ja parantavan merkittävästi oppimistuloksia ja osaamisen kehittämistä myöhemmin elämässä.

(39) OECD:n kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) viimeisimpien, vuoden 2022 tulosten mukaan suuri osa kreikkalaisista 15-vuotiaista koululaisista ei yllä perustaidoissa vähimmäistasolle. Heikosti suoriutuvien osuus on EU:n suurimpia, ja se on kasvanut vuodesta 2018 kaikissa sosioekonomisissa luokissa, mikä viittaa rakenteellisiin ongelmiin koulutusjärjestelmän laadussa ja yhdenvertaisuudessa. Samaan aikaan perustaidoissa ja luovassa ajattelussa parhaiten suoriutuvien pieni osuus voi johtaa rajalliseen innovatiivisten osaajien määrän maassa ja vaikuttaa sen kilpailukykyyn. Nuorten perus- ja digitaalisten taitojen hyvin alhainen taso rajoittaa heidän mahdollisuuksiaan saavuttaa korkeampi osaamistaso ja osallistua uudelleen- ja täydennyskoulutukseen. Aikuisista 16,6 prosenttia osallistuu koulutukseen, mikä on huomattavasti EU:n keskiarvoa vähemmän ja huomattavasti jäljessä Kreikan vuodelle 2030 asettamasta 40 prosentin tavoitteesta. Koska osaamistarpeiden ennustamismeka-

nismien vaikuttavuus on rajallinen, osaamisen kohtaanto-ongelmia on edelleen huolimatta siitä, että osaamisen seurantaväline otettiin äskettäin käyttöön pilottimielessä. Ammatillisen koulutusjärjestelmän huono suorituskyky heikentää pyrkimyksiä kuroa umpeen työmarkkinoiden osaamisen kysynnän ja ammatillisessa koulutuksessa edistettävän osaamisen välinen suuri kuilu. Nämä Kreikan koulutustuloksia heikentävät haasteet voivat liittyä koulutuspolitiikan niukkaan rahoitukseen, koulujen rajalliseen riippumattomuuteen, vaikeuksiin toteuttaa osaamispohjaisia opetusmenetelmiä ja systemaattisen arviointikulttuurin puuttumiseen, vaikka arviointijärjestelmä otettiinkin käyttöön vuosina 2022–2023. Opettajien uranäkymät ovat yhä vaatimattomat, mikä on yksi tekijöistä, jotka voivat rajoittaa koulutuksen laatua. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukaisen, komission yksiköiden toisen vaiheen maakohtaisen analyysin ([20]) mukaisesti.

(40) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2025, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2025 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 2, 3 ja 4 auttavat Kreikkaa noudattamaan vuoden 2025 suositusasiakirjassa euroalueelle annettua ensimmäistä suositusta, joka koskee kilpailukykyä, suositukset 4 ja 5 auttavat noudattamaan toista suositusta, joka koskee resilienssiä, ja suositus 1 kolmatta suositusta, joka koskee makrotaloudellista ja rahoitusvakautta.

(41) Komission suorittama perusteellinen tarkastelu ja epätasapainojen olemassaoloa koskevat komission päätelmät huomioon ottaen asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset ilmenevät suosituksista 1, 2, 3 ja 5. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät julkiseen velkaan, ulkoiseen rahoitusasemaan ja järjestämättömiin lainoihin. Suosituksissa 2, 3 ja 5 tarkoitetuilla toimenpiteillä tuetaan työllisyyttä, kilpailukykyä ja potentiaalisen BKT:n kasvua, ja tämän seurauksena niillä osaltaan vähennetään myös julkiseen velkaan ja ulkoiseen rahoitusasemaan liittyviä haavoittuvuuksia. Suosituksilla 1, 2, 3 ja 5 myötävaikutetaan sekä epätasapainojen korjaamiseen että euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen täytäntöönpanoon johdanto-osan 40 kappaleen mukaisesti,

SUOSITTAA, että Kreikka toteuttaa vuosina 2025 ja 2026 toimia, joilla se

1. kasvattaa yleisesti puolustus- ja turvallisuusmenoja ja puolustusvalmiutta varmistaen samalla velkakestävyyden 6 päivänä maaliskuuta 2025 annettuja Eurooppa-neuvoston päätelmiä noudattaen; pitäytyy neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamissa nettomenojen enimmäiskasvuprosenteissa, mutta hyödyntää niitä poikkeamia, jotka on kansallisen poikkeuslausekkeen nojalla sallittu puolustusmenojen kasvun vuoksi; jatkaa toimia verosäännösten noudattamisen parantamiseksi muun muassa keskittämällä ja digitalisoimalla edelleen tulli- ja verotarkastuksia ja parantamalla verojärjestelmän ennustettavuutta; parantaa edelleen julkishallinnon vaikuttavuutta ja tehokkuutta panemalla monitasoisen hallintomallin kaikilta osin täytäntöön; jatkaa pankkien ja luotonhallinnoijien hallussa olevien järjestämättömien lainojen määrän vähentämistä nopeuttamalla likvidaatioon liittyviä tuomioistuinmenettelyjä;

2. nopeuttaa kiireellisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun täytäntöönpanoa ottaen huomioon määräajat, joita uudistuksiin ja investointeihin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla sovelletaan, jotta ne saadaan ajoissa päätökseen; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien (EAKR, JTF, ESR+, koheesiorahasto) toteuttamista hyödyntäen tarvittaessa väliarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia; parantaakseen kilpailukykyä hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla EU:n välineitä, InvestEU-ohjelman ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen tarjoamat mahdollisuudet mukaan lukien;

3. yksinkertaistaa sääntelyä, parantaa sääntelyvälineitä ja vähentää yritysten hallinnollista taakkaa keventämällä ja digitalisoimalla hallinnollisia menettelyjä, saattamalla ympäristölupia koskevat sääntelykehykset valmiiksi ja myöntämällä merenrantaa koskevia käyttöoikeussopimuksia; arvioi asiantuntijapalvelumarkkinoille pääsyyn liittyviä ja tuotemarkkinoiden uusien tulokkaiden kohtaamia suuria esteitä ja poistaa ne; parantaa kansallisen tutkimus-, kehitys- ja innovointijärjestelmän hallinnointia vähentämällä tutkimuspolitiikan hallinnoinnin ja rahoituslähteiden hajanaisuutta ja helpottamalla startup- ja scale-up-yritysten rahoituksen saantia, myös kehittämällä paikallisia yksityisen pääoman markkinoita ja riskipääoman markkinoita valtion tukemilla aloitteilla investointien saamiseksi liikkeelle; yksinkertaistaa oikeudenkäyntimenettelyjä ja lyhentää niiden kestoa nopeuttamalla siviilioikeudellisia menettelyjä, hyväksymällä vaihtoehtoisia riidanratkaisumekanismeja koskevat säännöt, tarkistamalla edelleen tuomareita koskevia sääntöjä ja jatkamalla toimia julkisiin hankintoihin liittyvien riita-asioiden ratkaisemisen nopeuttamiseksi tuomioistuimessa;

([20]) SWD(2025) 95 – Toisen vaiheen maa-analyysi sosiaalisesta lähentymisestä sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukaisesti, 2025.

4. kehittää fossiilitointa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon sekä kysyntäjousto että varastointi ja joilla kohtuullistetaan sähkön hintoja; mukauttaa energiaverotusta sähköistämisen edistämiseksi; toteuttaa konkreettisia toimia fossiilisten polttoaineiden tukien asteittaiseksi poistamiseksi erityisesti teollisuudessa; lisää sähköverkkojen kapasiteettia yksinkertaistamalla uusien siirtoverkkojen lupamenettelyä ja parantamalla jakeluverkon laatua teknisten ja muiden kuin teknisten häviöiden vähentämiseksi; nopeuttaa liikennesektorin vähähiilistämistä kattavalla strategialla, johon sisältyy sähköiseen liikkumiseen siirtymistä koskevia uudistuksia ja investointeja, parantamalla julkista liikennettä kaupungeissa ja alueiden välillä sekä kohentamalla rautateiden infrastruktuuria ja toimintaa muun muassa toteuttamalla tarvittavia lyhyen aikavälin organisatorisia uudistuksia ja nopeuttamalla Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän käyttöönottoa rautatieverkossa yhteentoimivuuden, tehokkuuden ja turvallisuuden parantamiseksi; laatii suunnitelman, jolla varmistetaan keskeisen infrastruktuurin, kuten vesihuollon, ilmastokestävyys, uudistaa institutionaalisen kehyksen paikallisten vesipalvelujen tarjoajien valmiuksien ja vastuuvelvollisuuden parantamiseksi ja ryhtyy toimiin yksityisen vakuutusturvan kattavuuden lisäämiseksi luonnonmullistuksista aiheutuvien vahinkojen varalta;

5. lisää työssä käyvien tai työtä hakevien osuutta naisten ja haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien keskuudessa ja auttaa useampia nuoria löytämään työtä edistämällä joustavampia työjärjestelyjä, laajentamalla virallista varhaiskasvatusta ja pitkäaikaishoitoa, vahvistamalla aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä ja torjumalla osaamisen kohtaanto-ongelmia; parantaa koulutustuloksia edistämällä opettajien jatkuvaa ammatillista kehittymistä keskittyen osaamispohjaisiin toimintatapoihin ja sovittaen opiskelijoiden arvioinnin näihin toimintatapoihin, parantamalla koulujen riippumattomuutta ja laajentamalla opettajien arviointia; torjuu köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä parantamalla entisestään sosiaalisen suojelun järjestelmän vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

Tehty Brysselissä 8 päivänä heinäkuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. LOSE